

Araştırma

EVLİLİK VE EŞ SEÇME TUTUMUNA KUŞAKLARIN ETKİSİ: X VE Y KUŞAKLARININ KARŞILAŞTIRMASI

Effect of Generations to Marriage and Spouse Selection Attitude: Comparison of X and Y Generations

Mehmet Ali SUNGUR*¹
Nurhayat DUYAR**
Hacer YIKILMAZ**
Recep BOYACI**
Hacı Murat URHAN**
Gökhan ÇETİN**
Tunahan ARIKAN**
Şeyma Nur ÇİÇEK**
Tuğçe İSPAHA**

* Düzce Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyoistatistik ve Tıbbi Bilişim AD, Düzce

** Düzce Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, Sosyal Hizmet Bölümü, Düzce

ÖZET

Evlilik, çiftlerin meşru şekilde cinsellik yaşamasına olanak sağlayan, ekonomik iş birliği yapılan ve yasal olarak çocuğun doğduğu ve büyütüldüğü bir birleşimdir. Sanayi Devrimi ile yaşanan büyük teknolojik gelişmeler ve

gelenekselden moderne doğru evrilen toplumsal yapıdaki değişiklikler, evlilikle ilgili tutumların değişmesine sebep olmuştur. Kuşak, aynı yıllarda doğmuş, aynı çağın koşullarını yaşamış ve benzer ödevlerle yükümlü olmuş kişiler topluluğudur. Bu çalışmada zaman içindeki evlilik tutumuyla ilgili değişimleri incelemek için X ve Y kuşaklarının romantizm, eş seçme ve evlilik tutumlarının karşılaştırılması amaçlanmıştır. Veriler Düzce Üniversitesinden 521 öğrenci, 62 akademik ve 53 idari personel olmak üzere toplam 636 kişiye, İnönü Evlilik Tutum Ölçeği ile Romantizm ve Eş Seçim Tutum Ölçeği uygulanarak elde edilmiştir. Kuşaklar arasında evlilik tutumunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemekle birlikte, ölçeklerin alt boyutlarında anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır. Medeni durum, cinsiyet, boşanmış yakınların varlığı ve uygun evlilik yaşına göre evlilik tutumlarının farklılık gösterdiği görülmüştür. Kuşaklar arası genel olarak anlamlı bir farklılık çıkmamasına bu çalışmadaki bireylerin eğitim düzeyinin yüksek olması ve X kuşağının çoğunlukla evlilerden ve Y kuşağının ise bekarlardan oluşmasının neden olduğu görülmektedir.

Anahtar Sözcükler: X ve Y kuşağı, evlilik tutumu, eş seçimi, sosyal değişim

ABSTRACT

Marriage is a union in which couples have legitimate sexuality; in which an economic cooperation is made and in which a child is born and raised legally. The great technological developments experienced with the Industrial Revolution and the changes in the social structure evolving from the traditional to the modern have caused the attitudes towards marriage to change. The generation is a group of people who were born in the same years, lived in the same era conditions and were obliged to do similar chores. In this study, it is aimed to compare romance, spouse selection and marriage attitudes of X and Y generations in order to analyze the

changes in attitudes about marriage through time. Data were collected from a total of 636 people, 521 of whom were students, 62 of whom were academic and 53 of whom were administrative staff in Düzce University, using the Inonu Marriage Attitude Scale and the Attitudes about Romance and Mate Selection Scale. Although there was no statistically significant difference in marriage attitudes between generations, significant differences were detected in subscales. It was observed that the marriage attitudes showed difference according to marital status, gender, presence of a divorced relative and appropriate age of marriage. In this study, the insignificance to marriage attitudes between generations was caused due to the high levels of education of the participants as well as the marital status of the them; X generation consisting of married people and Y generation consisting of single people.

Keywords: *X and Y generation, marriage attitude, spouse selection, social change*

GİRİŞ

Toplumlar ilk çağlardan beri soylarının devamını sağlamak ve birlikte yaşama-ya ihtiyaç duymuşlardır. İlk çağlarda toplayıcılık ve avcılıkla beraber kadın ve erkeğin cinsiyet rolleri ve iş bölümü belirlenmiştir. Doğum gücünün kadında bulunması sebebiyle toplayıcılık kadına, uzak yerlere gitmeyi gerektiren avcılık ise erkeğe düşmüştür. Bunun bir sonucu olarak ailenin şekillenmesi anaerkil bir yapıda gerçekleşmeye başlamıştır (Gökçe, 1991: 205-223). Zamanla toplumların yerleşik hayatta geçmesi, devletin oluşmasını sağlamış, devletler ise oluşumlarında ki yapı sebebiyle, muhatapları olarak gördükleri erkeği ailesinden sorumlu

kılmıştır. Buna paralel olarak da ailenin meşrulaşması, kayıt altına alınması ve soy karışıklıklarının önüne geçilmesi istenci tarihin en eski kurumu olan evlilik kurumunun ortaya çıkmasına sebep olmuştur (Budak, 1990: 195). Erkeklerin aileden sorumlu tutulmasıyla, erkeğin aile ve evlilik içerisinde otoritesi artmış, kadını ve ailenin diğer bireylerini koruma görevini üstlenmiştir. Böylelikle aile ilk çağlardaki anaerkil yapısından sıyrılmış ataerkil bir yapı kazanmıştır (Gökçe, 1991: 205-223). Ayrıca her çağda devlet ve toplum tarafından aileye önemli roller yüklenmiş, ailenin üstlendiği ve yerine getirdiği bu roller zamana bağlı olarak değişiklikler göstermiştir. On sekizinci yüzyılın sonlarıyla beraber Sanayi Devriminin başlamasıyla devrimin getirdiği ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasi değişimler ve 20. yüzyılda yaşanan bilgi ve iletişimin artması, teknolojiadaki önemli gelişmeler ile aile yapısı önemli bir değişme sürecine girmiş ve ailenin işlevlerinde değişim yaşanmasını zorunlu kılmıştır (Güleç, 2012: 62-79). Böylelikle geleneksel aile yapısında çözümler meydana gelmiş ve aile küreselleşmeye ve sanayileşmeye bağlı olarak modern aile yapısına dönüşmeye başlamıştır. Küresel değerlerin ön plana çıktığı ve hızlı bir değişimin yaşandığı bu dönemde bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler ailenin oluşumunda, çözülmesinde ve tekrar oluşma süreçlerinde değişime neden olmuştur (Günay ve Bener, 2013: 1-16). Ailenin yapısındaki bu tür gelişmeler evliliğin de zamana bağlı olarak değişmesine sebebiyet vermiştir (Güleç, 2012: 62-79). Evlenme yaşının yükselmesi, evlilik sayısında ki azalmalar, boşanma oranlarının artması bu değişimlerden bazılarıdır.

Tüm bunlar bireylerin evliliğe dair tutumlarını etkilemektedir (Bayoğlu ve Atli, 2014: 397-416).

Ailelerin kurulmasında hiç kuşkusuz evlilik büyük bir öneme sahiptir. Evlilik genel olarak kadın ve erkek arasında gerçekleşen, çiftlerin rahatça cinsellik yaşamasına olanak sağlayan, ekonomik iş birliği yapılan ve yasal olarak çocuğun doğduğu ve büyütüldüğü bir birleşim olarak adlandırılır (Strong et al., 2011). Bireyler ekonomik etkenlerin, yalnızlıktan kurtulmanın, statü ve bağımsızlık kazanmanın, cinsel doyumun yasal şekilde sağlanmasının ve sahiplenme duygusunun etkisiyle evlenmeye karar vermektedir (Güleç, 2012: 62-79; Özgüven, 2009). Evlilik kurumu temelinde üç motivasyona dayanır: Uzun süreli beraber yaşama ve kendi cinsinden nesiller üretme arzusu, karşı cins ile ilişki hazzı, beraberliği ve kendini koruma arzusu olan biyolojik motivasyon; arzu duyduğu cins tarafından beğenilme, sevilme, sevme, seçilme, kendi çocukları ile beraberliğin sürekli oluşundan duyulan güven ve hazzın olan psikolojik motivasyon ve son olarak toplumun beklentilerine, yasalarına uyarak yaşamanın verdiği rahatlık, toplumda kabul edilen değerlere uyumla kazanılan hazzı ve güveni olan sosyal motivasyondur (Güleç, 2012: 62-79).

İlkel çağlardan bu yana evlenmek isteyen herkes eş seçimin konusunda, kişisel tercihlerinin yanında toplumsal olarak belirlenmiş olan kurullarla karşılaşmaktadır. Özellikle geleneksel yaşam tarzının hakim olduğu toplumlarda, bireysel düşünceleri gerçekleştirmek ve toplumsal kurullar dışında hareket etmek konusunda kısıtlamalar olduğundan bireyler toplumsal grubun

tercihlerini bağlı kalmak zorunda kalmışlardır (Bağlı ve Sever, 2005: 9-21). Evliliğin bu motivasyonları kişilerin evlenmesinde önemli rol oynayarak sanayileşme ile yaşanan hızlı toplumsal gelişmelerle birlikte zaman içinde bu değerlerin farklılaşması ve motivasyonlardaki değişimler, kişilerin eş seçimlerinde ve evlilik algı ve tutumları üzerinde değişiklikler meydana getirmektedir (Güleç, 2012: 62-79).

Sanayileşmeyle birlikte kadın haklarında gelişmeler görülmüş, eğitim seviyesi yükselmiş ve kadının etkin ve üretken şekilde toplumsal yaşama katılımı artmıştır. Gayet olumlu olarak nitelendirilebilecek bu gelişmeler aynı zamanda insanların evliliğe dair tutumlarının değişmesine, boşanma oranlarının artmasına ve evlenme oranlarının azalmasına neden olmuştur. Bununla beraber yalnız yaşama ve alternatif hayat biçimleri de ortaya çıkmıştır. Erkeğin egemen olduğu geleneksel hayatta kadın ve erkek arasındaki sorumluluk paylaşımı yaklaşık seviyelerde olmasına rağmen hakların paylaşımı konusunda kadınlara negatif ayrımcılık yapılmaktadır (Aydın ve Baran, 2010: 117-126).

Aile kurumunun ve evliliğe bakış açısının değişmesi açısından Türkiye'ye bakıldığında, Türkiye'de bu süreci etkileyen en önemli beş unsur; göç, yoksulluk, toplumsal değerler, teknoloji ve kadınların çalışma hayatına girmesidir. Gerek kentlerde sanayinin gelişmesi ile gerekse yaşanan terör olaylarının varlığı nedeniyle ailelerin kırsal bölgelerden kaçıışı, kente olan göç hareketlerini başlatmış ve yoğun bir göç yaşanmıştır. Türkiye'nin geç sanayileşmesi, kırdan kente olan göçlerde

yeterli iş imkanları sunulamamasına ve göç eden ailelerin yoksulluğa sürüklenmesine sebep olmuştur. Teknolojinin, televizyon ve internet olarak evlere girmesi, aile içerisindeki bireyselliği artırmış ve aileleri olumsuz etkilemiştir. Kadınların çalışma hayatına girmesi de aile planlamasında değişikliğe yol açmış ve evde bakım hizmetlerini başka bir kuruma devretmek zorunda kalmışlardır. Fakat bu kadar değişim olmasına rağmen, Türk toplumu gelenekselliğine dair çok kayıp vermemiştir. Batılı anlamda aile kavramı değişmemiş, hem çağdaş hem geleneksel bir aile yapısı şeklinde yerini korumuştur (Yaşar-Ekici, 2012: 216-221; Bayer, 2013: 102-126).

Güçlü bir şekilde anne-baba otoritesinin hakim olduğu geleneksel yapıya sahip ailelerde, kimin kiminle evleneceği kararını aile büyükleri kesin ve tartışmaya kapalı bir şekilde almaktaydı (Rothrauff, 2005: 63). Fakat günümüzün modern hayatında bu kurallar değişmeye, evlilik kararı ve eş seçiminde bireysel tercihler ön plana çıkmaya başlamıştır (Aydın ve Baran, 2010: 117-126). Bununla birlikte, evlilikten beklentiler de artmış ve evlilikte psiko-sosyal doyumun önem kazandığı görülmüştür (Sprecher et al., 1998: 107-120). Evlilikte karşılanamayan beklentiler, beraberinde boşanmayı getirmekte ve günümüzde boşanma oranları büyük bir artış göstermektedir. Bu artış sebebiyle kişiler evliliğe çekimser bakmakta, evlilik konusunda kararsız kalmakta ve dolayısıyla evliliği ertelemektedirler (Kılıçaslan, 2004: 108).

Evlilikte eşler arasında psiko-sosyal doyumun artırılması isteği, eşlerin birbirleriyle ilgili romantik düşüncelere

kapılması ve beraberinde romantik beklentiler içerisinde girmesiyle oluşur. Romantizmin kısaca bir tanımı yapılacak olursa; iki bireyin birbirleriyle cinsel, duygusal ve bilişsel bir hazla bir araya geldikleri, karşılıklı etkileşimde bulunarak birbirleriyle bağılıklarını tamamladıkları bir aşk türü olarak nitelendirilebilir. Aşkın beraberinde getirdiği yakınlık, bağlanma, güven, saygı ve sevgi gibi duygular, romantikliğin temelinde bulunmakta ve bireylerin temel anlamda aşktan beklentilerini ifade etmektedirler. Doğal olarak romantik duygularla evliliğe bakış açısı, bu duyguların ne oranda karşılanacağını ölçmekte ve evliliğin sürmesinde, eşlerin birbirlerinden ve evliliklerinden aldıkları doyum üzerinde son derece etkili olmaktadır (Atak ve Taştan, 2012: 520-542; Feiring, 1996: 181-184; Zimmer-Gembeck, 2002: 217-222; Butzer and Kuiper, 2008: 246-250; Demir, 2008: 258-260; Gonzaga et al., 2006: 164-165). Ayrıca bu kavramlar kişilerin algılarına ve yaşamış olduğu toplumun tarihi kültürüne bağlı olarak, toplumun evliliğe olan bakış açısıyla da örtüşmektedir. Birey toplumdan ayrı bir şekilde düşünülemez gibi onun düşünsel yaşantıları da toplumdan farklı olarak düşünülemez. Evliliğe bakış açısı küreselleşme ve modernleşme ile birlikte değiştiği gibi bu duyguların bireyler tarafından algılanmasında da değişiklikler meydana gelmiştir. Romantikliğin eş seçimi üzerinde önemli bir etkisinin olması da bireylerin artık tüm bu duygu durumlarından haberdar olmalarına bağlanabilir (Tüfekçi, 2008).

Modernleşmenin getirmiş olduğu değişimler evlilikle ilgili olarak ortaya

“evlenmeye uygun olgunluk yaşı” kavramını çıkarmıştır (Ozankaya, 1986: 270-271). Evlilikten beklentilerin yükselmesi ve evlilikle ilgili düşüncelerin değişmesi, evlilik yaşını etkilemektedir. Evlilik yaşının yükselmesine, evliliği ertelemenin bir sonucu olarak bakılabilir (Şentürk, 2008: 18-19). Dünyanın çoğu ülkesinde olduğu gibi Türkiye’de de evlenme yaşı yükselmiştir. TÜİK verilerine göre ortalama ilk evlenme yaşı 2015 yılında yaklaşık olarak erkekler için 27, kadınlar için 24 olmuştur (TÜİK, 2015).

Son zamanlarda bekarlığa bağımsızlık, kariyer yapmak ve daha fazla eğlenmek gibi çeşitli anlamlar yüklenmiş ve bekarlık bilinçli olarak sürdürülmeye başlamıştır (Kılıçaslan, 2004: 108). Yeni nesilde görebileceğimiz bekar ve yalnız yaşama eğilimleri giderek yükselmektedir (Şentürk, 2008: 18-19). Ayrıca evlilik geleneksel toplumlarda cinselliğin meşrulaştırılması açısından önemini korurken, modern toplumlarda bunun önemi azalmıştır. İnsanlar evliliği gerçekleştirmeden de cinsel yaşamlarını sürdürebilmektedirler (Geçtan, 1984: 90). Özellikle gençlerde görülen hayatını bireysel şekilde devam ettirme isteğinin, nikahsız ilişkilere duyulan fazla ilginin; onlardan önceki kuşaklarca yadırgandığı ve hoş karşılanmadığı görülmektedir. Tüm bunlar genç ile yaşlı kuşak arasında evliliğe dair tutumlarda ve tercihlerde önemli fikir ayrılıklarının olduğunu doğrular niteliktedir (Süleymanov, 2009: 13).

Kuşak kavramı aşağı yukarı aynı yıllarda doğmuş olup, aynı çağın koşullarını, dolayısıyla birbirine benzer sıkıntıları ve yazgıları yaşamış, benzer ödevlerle yükümlü olmuş kişiler

topluluğu olarak tanımlanmaktadır. Kuşakları ayıran yıllar konusunda görüş farklılıkları olmakla birlikte genel eğilim X kuşağı için 1965-1979 veya 1965-1980 yılları arasında, Y kuşağı için ise 1980-1999 veya 1980-2000 yılları arasında yoğunlaşmaktadır (Keleş, 2011: 131-133; Salahuddin, 2010: 1-4; Kyles, 2005: 53-56; Seçkin-Büyük, 2005: 112; Alwin, 2002: 42-51; Miller, 2011: 174; Haerberleet al., 2009: 66-67; Crumpacker and Crumpacker, 2007: 349-369). Bazı kaynaklarda Y kuşağının sonu için 1994 ile 2004 arasında değişen görüşler olmakla birlikte, esas olarak Y kuşağının başladığı yıl, yani X ve Y kuşaklarının birbirinden ayrıldığı nokta konusunda 1980 yılında uzlaşma olduğu görülmektedir. En sık ve güncel olarak görülen ayırım, X kuşağı için 1965-1979 ve Y kuşağı için 1980-1999 yılları arası olup bu çalışmada da bu şekilde dikkate alınmıştır (Keleş, 2011: 131-133; Salahuddin, 2010: 1-4; Kyles, 2005: 53-56; Alwin, 2002: 42-51; Haerberleet al., 2009: 66-67; Crumpacker and Crumpacker, 2007: 349-369).

Kişisel özellikleri açısından X kuşağı tedbirli ve garantici olmasıyla öne çıkmaktadır. Bunun yanında kanaatkar, mücadeleci ve dinamiktirler. Genel olarak cesur olmakla birlikte tedbiri elden bırakmazlar. Teknolojideki devrim niteliğindeki yenilikler bu döneme denk geldiği için zorunlu olarak teknolojiyi kullanmaya başlayan bir kuşaktır. Y kuşağı ise teknoloji ile iç içe büyüyen, teknolojiyi vazgeçilmez bir unsur olarak gören ve yeniliklerin takipçisi olan bir kuşaktır. Temel özellikleri özgürlüklerine düşkün, teknolojiye bağımlı, sabırsız, eş zamanlı olarak birçok işi bir arada yürütebilen bireyler olmalarıdır. Bunun yanında rahatı ve

eğlenceyi seven, benmerkezci, girişimci, sorgulamadan inanmayan, hırslı ve değişime açık bir kuşaktır. X kuşağı yaşamak için çalışmak gerektiği anlayışıyla iş yaşamında öncelikle güvenli bir ortam isteyen iş motivasyonu yüksek bir kuşaktır. Otoriteye saygılı, onaylanmaya önem veren X kuşağı için işe bağlılık, uzun dönem çalışmak, sadakat ve işini en iyi şekilde yapmak çok önemlidir. Y kuşağı ise çok hızlı iş değiştirebilir. Kurumda bulunma sebepleri kurum için değil, kendi kariyerleri içindir. Fikirlerinin dinlenmesinden çok hoşlanır, sorumluluk almaktan kaçınmazlar. Otokontrollerine güvendikleri için kontrol edilmekten hoşlanmazlar. Aile yapıları incelendiğinde, çalışan annelerin oranı X kuşağının kurduğu ailelerde artmaya başladı. Daha iyi yaşamak için daha geç yaşta evlenip dolayısıyla geç yaşlarda ve az sayıda çocuk sahibi oldular. Erkekler, kendi babalarına kıyasla aile ve çocuk bakımında daha aktif rol aldılar. Boşanma oranı da bu dönemde artmaya başladı ve yaklaşık olarak ailelerin dörtte biri tek ebeveynli oldu. Y kuşağı ise oldukça büyük bir çoğunlukla çalışan ebeveynlerin çocukları olmaları nedeniyle aynı evde birbirlerine yabancı olan, toplumsal duyarlılıkları yüksek, otoriteye saygılı ve kanaatkar bir kuşağın çocukları olup, ben çektim çocuğum çekmesin gibi düşüncelerle büyütülmüş, her istedikleri yapılmış bir kuşaktır (Alwin, 2002: 42-51; Keleş, 2011: 131-133; Salahuddin, 2010: 1-4; Seçkin-Büyük, 2005: 112; Behrstock-Sherratt and Coggshal, 2010: 29-32).

Bu çalışmanın amacı, X ve Y kuşakları açısından, aile ve evlilik kurumunda meydana gelen değişimleri, evliliğe ve aileye karşı olan algı ve tutumlardaki değişimleri incelemek, kuşaklar arası

farklılık olup olmadığını araştırmak ve olası farklılıkların kaynaklandığı nedenleri ortaya koymaktır.

GEREÇ YÖNTEM

Kesitsel tipteki bu araştırmanın evreni, 2015-2016 eğitim-öğretim yılı itibarıyla Düzce Üniversitesi merkez yerleşkesinde (Fen-Edebiyat, Eğitim, İşletme, Mühendislik, Orman, Teknoloji ve Tıp Fakülteleri ile Sağlık Yüksekokulu) eğitimine devam eden 9567 öğrenci ile çeşitli birimlerde görev yapan 880 akademik ve 782 idari personel olmak üzere 11280 kişiden oluşmaktadır. Araştırmanın yapılabilmesi için Düzce Üniversitesi Rektörlüğünden izin alınmıştır. Ayrıca araştırmaya katılım konusunda kişilerden sözlü onam alınmıştır.

Eylül 2015 - Haziran 2016 tarihleri arasında yürütülen bu araştırmanın örneklem genişliğinin belirlenmesinde, evren büyüklüğüne dayalı olarak evrenin en az %5'ine ulaşılması hedeflenmiş ve örneklem tabakalı rastgele örnekleme yöntemi ile seçilmiştir. Tabakaların belirlenmesinde meslek (öğrenci, akademik personel, idari personel), cinsiyet ve öğrenciler için fakülte olmak üzere üç ölçüt dikkate alınmış ve sonra her bir tabakadan evrendeki temsili oranında birey, örnekleme dahil edilmiştir. Bu şekilde araştırmanın örneklemini 521 öğrenci, 62 akademik personel ve 53 idari personel olmak üzere toplam 636 kişiden oluşmuştur. Verilerin toplanmasında; demografik özelliklere yönelik 15 soruluk veri toplama formu, 21 soruluk İnönü Evlilik Tutum Ölçeği (Bayoğlu ve Atli, 2014: 397-416) ve 32 soruluk Romantizm ve Eş Seçim Tutum Ölçeği (Cihan-Güngör ve diğ., 2011: 180-190) kullanılmıştır.

İnönü Evlilik Tutum Ölçeği (İETÖ)

Bayoğlu ve Atli (2014) tarafından geliştirilen İETÖ aracılığıyla, bireylerin evliliğe ilişkin tutumlarını değerlendirmek amaçlanmaktadır. Toplam puanın değerlendirildiği tek boyutlu bir ölçektir. Ölçek beşli likert tipinde olup, verilen her bir ifade için katılma düzeyi 1 puan (Hiç katılmıyorum) ile 5 puan (Kesinlikle katılıyorum) arasında derecelendirilmiştir. Ölçeğin toplamından alınabilecek en düşük puan 21, en yüksek puan ise 105'tir. Elde edilen puanın yüksek olması evliliğe yönelik olumlu tutumu, düşük puan ise evliliğe yönelik olumsuz tutumu ifade etmektedir (Bayoğlu ve Atli, 2014: 397-416). Ölçeğin geliştirildiği orijinal çalışmadaki Cronbach alpha güvenilirlik katsayısı 0,90 olup bu çalışmadaki güvenilirlik katsayısı 0,92 olarak hesaplanmıştır.

Romantizm ve Eş Seçim Tutum (REST) Ölçeği

Cobb, Larson ve Watson (2003) tarafından geliştirilen ve Cihan-Güngör, Yılmaz ve Çelik (2011) tarafından Türkçeye uyarlanan REST ölçeği ile bireylerin eş seçme eğilimlerini belirlemek ve evlilik hakkındaki görüşlerini incelemek amaçlanmaktadır. Ölçekte 6, 10, 16, 24 ve 29. maddeler tersten puanlanmaktadır. Ölçeğin 1, 9, 20 ve 30. maddeleri çeldirici maddeler olup, puanlama sürecinde hesaplanmamaktadır. Ölçek hem alt boyutlarda hem de toplamda bir puan vermektedir. Ölçeğin 7 alt boyutu bulunmaktadır. Yalnız ve tek doğru boyutu, kişinin dünyada evlenebileceği yalnızca bir tek doğru kişi olduğu inancına sahip olmasını ifade etmektedir. Aşk yeterli boyutu, aşık olmanın o kişiyle evlenmek için tek

başına yeterli bir neden olduğu düşüncesini yansıtmaktadır. Beraber yaşama boyutu, birey evleneceği kişiyle evlenmeden önce bir süre birlikte yaşarsa evliliğin mutlu olma şansının artacağı düşüncesini temsil etmektedir. Tam güven boyutu, evlenme kararı vermeden önce evlenilecek kişiye tam anlamıyla güven duyulması gerektiği düşüncesini yansıtmaktadır. İdealleştirme boyutu, evlenilecek mükemmel bir eş bulana kadar evlenmemeliyim düşüncesini temsil etmektedir. Çaba göstermeme boyutu, evlenmek için seçilen kişiyle mutlu olabilmek için yeterince gayret gösterilmemesini ifade etmektedir. Zıt kutuplar boyutu, kişinin evlenmek için kişisel özellikleri kendisinden farklı olan birisini seçmesi gerektiği düşüncesini yansıtmaktadır. Ölçek beşli likert tipinde olup verilen her bir ifade için katılma düzeyi 1 puan (Hiç katılmıyorum) ile 5 puan (Tamamen katılıyorum) arasında derecelendirilmiştir. Ölçeğin toplamından alınabilecek en düşük puan 28, en yüksek puan ise 140'tir. Ölçekten düşük puan alınması eş seçimindeki sınırlandırıcı inanç düzeyinin düşüklüğüne işaret ederken yüksek puan alınması ise inanç düzeyinin yüksekliğini ifade etmektedir (Cihan-Güngör ve diğ., 2011: 180-190). Ölçeğin geliştirildiği orijinal çalışmadaki Cronbach alpha güvenilirlik katsayısı 0,88 ve Türkçeye uyarlandığı çalışmadaki güvenilirlik katsayısı 0,65 olup bu çalışmadaki güvenilirlik katsayısı 0,80 olarak hesaplanmıştır.

İstatistiksel Analiz

Araştırmadan elde edilen veriler, sürekli değişkenler için ortalama±standart sapma, kategorik değişkenler için

frekans ve yüzde şeklinde özetlenmiştir. Sürekli değişkenler bakımından grupların karşılaştırılmasında İndependent Samples t test ve One-Way ANOVA kullanılmıştır. Kategorik değişkenler arasındaki ilişkiler Pearson Chi-square testi ile, sürekli değişkenler arasındaki doğrusal ilişkiler ise Pearson korelasyon analizi ile incelenmiştir. Kuşaklar ile birlikte diğer demografik faktörler de dikkate alındığında aynı anda etkilerinin incelenmesi amacıyla Two-Way ANOVA testi kullanılmıştır. İstatistik analizler SPSS v.22 paket programı ile yapılmış ve anlamlılık düzeyi 0,05 olarak dikkate alınmıştır.

BULGULAR

Çalışmaya katılanların %54,4'ü erkek ve %46,6'sı kadın olup yaş ortalaması $23,22 \pm 7,74$ şeklindedir. Çalışma grubunun %81,9'u öğrenciyken %9,8'i akademik ve %8,3'ü idari olmak üzere toplam %18,1'i personeldir. Tüm grup%11 oranında X kuşağına karşılık %89 oranında Y kuşağından oluşmaktadır. Öğrenciler arasında hiç X kuşağı bulunmazken tüm personeller arasında %60,9 X ve %39,1 Y kuşağı vardır. Akademik personellerde bu oranlar %67,7 X ve %32,3 Y iken idari personellerde %52,8 X ve %47,2 Y şeklinde olup benzer bir dağılım göstermektedir ($\chi^2=2,668$; $p=0,102$). Medeni durum açısından bakıldığında tüm grupta evli olanların oranı %13,4 ve bekarların oranı %86,6 olup öğrencilerin tamamı bekar. Akademik personellerin %77,4'ü evliyken idari personellerin %69,8'i evli olup yine aralarında bir farklılık bulunmamaktadır ($\chi^2=0,858$; $p=0,354$). Çalışmada boşanmış ya da eşini kaybetmiş birey bulunmamaktadır. Bununla birlikte,

%12,1'i yakınlarında boşanma olduğunu belirtmiş ve yakınlık derecesi açısından bunların %37,9'u birinci derece, %50,0'si ikinci derece ve %12,1'i de üçüncü derece yakınında olduğunu ifade etmiştir. Birinci derece yakını boşananların %76,0'sının kendi ebeveyni boşanmıştır. Bireylerin %87,1'inin her iki ebeveyni de hayattayken %9,9'unun ebeveynlerinden en az biri hayatta değildir. Kalan %3,0'ünün ise ebeveyni hayatta olup ayrı yaşamaktadırlar.

Evlenme şekli konusunda bekar katılımcıların %14,2'si evlenmeyi düşünmediğini ifade etmiş, evlenmeyi düşünenlerin ise %83,3'ü aşk evliliği, %8'i görücü usulü, %1,5'i akraba evliliği ve %7,2'si ise diğer şekillerde evlenmek istediğini belirtmiştir. Evli olanlar ise %80,7 aşk evliliği, %16,9 görücü usulü, %1,2 akraba evliliği ve %1,2 diğer şekillerde evlendiklerini belirtmişlerdir. En uygun evlilik yaşı konusunda ise 17-40 yaş aralığında değişen fikirler olup ortalama $25,67 \pm 2,72$ şeklindedir.

Evliliğe yönelik tutum açısından İETÖ puanlarının genel ortalaması $81,92 \pm 13,68$ şeklinde olup 28-105 arasında değişmektedir. Romantizm açısından REST ölçeği puanlarının genel ortalaması ise $88,32 \pm 9,82$ olup 52-119 arasında değişmektedir. İki ölçeğin birbiri ile doğrusal ilişkisi incelendiğinde, ölçek puanları arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü bir doğrusal ilişki olduğu görülmüştür ($r=0,113$; $p=0,004$). REST ölçeği hiç evlenmemiş bireyler için geliştirilmiş bir ölçek olduğundan evli ve bekar bireylerde bu durum ayrı ayrı incelendiğinde, bekarlarda yine zayıf düzeyde pozitif yönlü bir doğrusal ilişki olduğu ($r=0,134$; $p=0,002$) ancak evli-lerde ölçek puanları arasında doğrusal

Tablo 1. İETÖ ve REST ölçek puanlarının korelasyonu

Genel (n=636)		Bekar (n=551)		Evli (n=85)	
r	p	r	p	r	p
0,113	0,004	0,134	0,002	-0,021	0,851

Tablo 2. X ve Y kuşaklarının İETÖ ve REST ölçek puanlarının karşılaştırılması

Ölçek Puanı	X (n=70)	Y (n=566)	p
İnönü Evlilik Tutumu	80,03±14,52	82,15±13,56	0,221
Romantizm ve Eş Seçim Tutum	86,43±10,37	88,55±9,73	0,088
Beraber Yaşama	10,31±4,27	9,90±4,72	0,487
Yalnız ve Tek Doğru	5,44±1,84	6,10±2,03	0,011
Aşk Yeterli	20,17±4,04	20,69±4,39	0,351
Çaba Göstermeme	10,64±2,14	10,22±2,31	0,146
İdealleştirme	12,77±2,37	12,65±2,38	0,683
Zıt Kutuplar	10,31±2,35	10,32±2,93	0,980
Tam Güven	16,77±3,20	18,67±3,21	<0,001

bir ilişki olmadığı ($r=-0,021$; $p=0,851$) görülmüştür (Tablo 1).

Genel olarak X ve Y kuşaklarının evlilik ve romantizm tutumlarının incelenmesi amacıyla ölçek puanları karşılaştırıldığında, İETÖ puanları ($t=1,225$; $p=0,221$) ve REST ölçeği puanları ($t=1,707$; $p=0,088$) bakımından aralarında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bununla birlikte, REST ölçeği alt boyutlarında yalnız ve tek doğru ($t=2,562$; $p=0,011$) ve tam güven ($t=4,675$; $p=0,001$) alt boyutlarında kuşaklar arasında anlamlı bir farklılık olduğu, diğer

alt boyutlarda ise bir farklılık olmadığı görülmüştür (Tablo 2).

Kadın ve erkeklerin evlilik ve romantizm tutumları karşılaştırıldığında, İETÖ bakımından aralarında anlamlı bir farklılık olduğu ve kadınların evlilik tutumunun erkeklere göre daha düşük olduğu görülmüştür ($t=4,010$; $p<0,001$). REST ölçeği puanları bakımından ise aralarındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamakla ($t=1,898$; $p=0,058$) birlikte, bu farkın anlamlılığının tartışılması gereken düzeyde olduğu görülmüş ve alt boyutlarda anlamlı

Tablo 3. Cinsiyete göre İETÖ ve REST ölçek puanlarının karşılaştırılması

Ölçek Puanı	Erkek (n=346)	Kadın (n=290)	p
İnönü Evlilik Tutumu	83,88±12,94	79,57±14,18	<0,001
Romantizm ve Eş Seçim Tutum	88,99±10,26	87,51±9,22	0,058
Beraber Yaşama	11,08±4,52	8,60±4,49	<0,001
Yalnız ve Tek Doğru	5,73±1,96	6,38±2,03	<0,001
Aşk Yeterli	21,07±4,30	20,11±4,36	0,005
Çaba Göstermeme	10,04±2,32	10,53±2,24	0,007
İdealleştirme	12,44±2,26	12,93±2,48	0,009
Zıt Kutuplar	10,30±2,83	10,35±2,93	0,835
Tam Güven	18,34±3,15	18,61±3,40	0,289

farklılıklar ortaya çıkmıştır. Beraber yaşama ($t=6,910$; $p<0,001$) ve aşk yeterli ($t=2,786$; $p=0,005$) boyutları bakımından erkekler daha yüksek puan alırken, yalnız ve tek doğru ($t=4,078$; $p<0,001$), çaba göstermeme ($t=2,705$; $p=0,007$) ve idealleştirme ($t=2,628$; $p=0,009$) boyutları bakımından kadınlar daha yüksek puan almıştır. Zıt kutuplar ve tam güven boyutları bakımından ise kadın ve erkeklerin benzer puan aldıkları görülmüştür (Tablo 3).

Medeni durum evlilik tutumu açısından bir farklılığa sebep olmayıp bekar ve evlilerin İETÖ puanları birbirine benzerlik göstermektedir ($t=0,681$; $p=0,496$). Romantizm açısından ise bekar ve evlilerin REST ölçeği puanları bakımından aralarında anlamlı bir farklılık olduğu ($t=2,525$; $p=0,012$) ve bekarların daha yüksek puan aldığı

görülmüştür. Alt boyutlar açısından ise bu farklılık sadece tam güven ($t=5,725$; $p<0,001$) boyutunda ortaya çıkmış diğer alt boyutlarda ise bekar ve evliler arasında bir farklılık olmadığı görülmüştür (Tablo 4).

Bir yakınının boşanmış olması durumunda, kişinin evlilik ve romantizm tutumunu nasıl etkilediği incelendiğinde, yakınlarında boşanma olanlar ve olmayanlar arasında İETÖ puanı bakımından farklılık olduğu ($t=2,010$; $p=0,045$) ve yakınında boşanma olanların evlilik tutumunun daha düşük olduğu görülmüştür. Bunun yanında, romantizm ve eş seçimi açısından bir farklılık oluşmadığı ($t=0,565$; $p=0,572$) ve her iki durumda da REST puanının benzer olduğu bulunmuştur. Ancak REST ölçeği alt boyutlarından çaba göstermeme boyutu bakımından bir farklılık ortaya

Tablo 4. Medeni hale göre İETÖ ve REST ölçek puanlarının karşılaştırılması

Ölçek Puanı	Bekar (n=551)	Evli (n=85)	p
İnönü Evlilik Tutumu	82,06±13,53	80,98±14,62	0,496
Romantizm ve Eş Seçim Tutum	88,70±9,71	85,82±10,22	0,012
Beraber Yaşama	9,94±4,74	9,98±4,22	0,948
Yalnız ve Tek Doğru	6,06±2,04	5,81±1,91	0,299
Aşk Yeterli	20,69±4,36	20,21±4,30	0,342
Çaba Göstermeme	10,23±2,31	10,49±2,20	0,327
İdealleştirme	12,69±2,38	12,51±2,32	0,516
Zıt Kutuplar	10,34±2,91	10,20±2,67	0,674
Tam Güven	18,75±3,20	16,62±3,10	<0,001

Tablo 5. Boşanan yakını olup olmamasına göre İETÖ ve REST ölçek puanları

Ölçek Puanı	Var (n=77)	Yok (n=559)	p
İnönü Evlilik Tutumu	78,99±15,34	82,32±13,40	0,045
Romantizm ve Eş Seçim Tutum	88,91±10,57	88,23±9,72	0,572
Beraber Yaşama	9,97±4,45	9,94±4,70	0,959
Yalnız ve Tek Doğru	6,10±1,87	6,01±2,04	0,710
Aşk Yeterli	20,91±4,31	20,59±4,36	0,547
Çaba Göstermeme	10,95±2,44	10,17±2,26	0,005
İdealleştirme	12,57±2,14	12,67±2,41	0,722
Zıt Kutuplar	9,78±2,62	10,40±2,90	0,077
Tam Güven	18,62±2,77	18,44±3,33	0,648

çıkmiş ($t=2,795$; $p=0,005$) ve yakınlarında boşanma olanlar bu boyuttan daha yüksek puan almıştır (Tablo 5).

Anne ve babanın birliktelik durumu açısından incelendiğinde hem evlilik tutumunun ($F_{(3, 632)}=1,143$; $p=0,331$; $\eta^2=0,005$) hem de romantizm ve eş seçim tutumunun ($F_{(3, 632)}=1,598$; $p=0,189$; $\eta^2=0,008$) anne ve babanın birlikte olup olmamasına göre değişmediği görülmüştür. Benzer şekilde, evlenme şeklinin de bu açıdan önemli olmadığı, hem evlilik tutumunun ($F_{(3, 632)}=1,370$; $p=0,251$; $\eta^2=0,007$) hem de romantizm ve eş seçim tutumunun ($F_{(3, 632)}=0,892$; $p=0,445$; $\eta^2=0,005$) bireylerin planladığı evlenme şekline göre farklılık göstermediği görülmüştür.

En uygun evlilik yaşı ile evlilik ve romantizm tutumları arasındaki doğrusal ilişki incelendiğinde, en uygun evlilik yaşının İETÖ puanları ile zayıf düzeyde negatif yönlü ($r=-0,266$; $p<0,001$), REST ölçeği ile zayıf düzeyde pozitif yönlü bir doğrusal ilişkisi ($r=0,151$; $p<0,001$) olduğu görülmüştür. En uygun evlilik yaşı yükseldikçe kişilerin evliliğe yönelik tutumu olumsuz doğru giderken, romantizm tutumu yükselmektedir. REST ölçeği hiç evlenmemiş bireyler için geliştirilmiş olduğundan evli ve bekarlarda bu ilişki ayrı ayrı incelendiğinde durumun değişmediği, hem bekarlar hem de evlilerde en uygun evlilik yaşının İETÖ puanları ile zayıf düzeyde negatif yönlü ($r=-0,248$; $p<0,001$ ve $r=-0,357$; $p=0,002$), REST ölçeği ile zayıf düzeyde pozitif yönlü doğrusal ilişkisi ($r=0,123$; $p=0,008$ ve $r=0,374$; $p=0,001$) olduğu görülmüştür (Tablo 6).

Kuşaklar arası farklılık ya da benzerliklerin demografik özellikler açısından nasıl değiştiğini incelemek amacıyla

yapılan analizlerde, kuşak ve demografik özellikler birlikte ele alınarak etkileşim etkileri değerlendirilmiştir.

Kuşak ve cinsiyet açısından İETÖ puanları incelendiğinde kuşak-cinsiyet etkileşiminin anlamlı olmadığı görülmüştür ($F_{(1, 632)}=1,215$; $p=0,271$; $\eta^2=0,002$). Yani evlilik tutumu açısından X ve Y kuşaklarındaki kadın ve erkeklerin tutumu her iki kuşakta da benzer şekildedir. Kuşak ana etkisi bakımından da gruplar arasında herhangi bir anlamlı farklılık yokken ($F_{(1, 632)}=3,099$; $p=0,079$; $\eta^2=0,005$), cinsiyet ana etkisinin anlamlı olduğu ($F_{(1, 632)}=11,352$; $p=0,001$; $\eta^2=0,018$) görülmüştür. Her iki kuşak için de kadınların İETÖ puanının daha düşük olduğu görülmüştür (Tablo 7). REST ölçeği bakımından yapılan karşılaştırma sonucunda yine kuşak-cinsiyet etkileşiminin anlamlı olmadığı görülmüştür ($F_{(1, 632)}=2,503$; $p=0,114$; $\eta^2=0,004$). Yani romantizm ve eş seçim tutumu açısından X ve Y kuşaklarındaki kadın ve erkekler her iki kuşakta da benzer tutum sergilemektedir. Kuşak ana etkisi ($F_{(1, 632)}=1,876$; $p=0,171$; $\eta^2=0,003$) ve cinsiyet ana etkisi ($F_{(1, 632)}=0,001$; $p=0,977$; $\eta^2<0,001$) bakımından da gruplar arasında herhangi bir anlamlı farklılık bulunmamıştır (Tablo 7).

Kuşak ve medeni durum açısından İETÖ puanları incelendiğinde kuşak-medeni durum etkileşiminin anlamlı olmadığı görülmüştür ($F_{(1, 632)}=1,207$; $p=0,272$; $\eta^2=0,002$). Yani evlilik tutumu açısından X ve Y kuşaklarındaki evli ve bekarların tutumu her iki kuşakta da benzer şekildedir. Kuşak ana etkisi ($F_{(1, 632)}=1,540$; $p=0,215$; $\eta^2=0,002$) ve medeni durum ana etkisi ($F_{(1, 632)}=0,493$; $p=0,483$; $\eta^2=0,001$) bakımından da gruplar arasında

Tablo 6. İETÖ ve REST ölçek puanlarının evlilik yaşı ile korelasyonu

	Genel (n=636)		Bekar (n=551)		Evli (n=85)	
	r	p	r	p	r	p
İETÖ	-0,266	<0,001	-0,248	<0,001	-0,357	0,002
REST	0,151	<0,001	0,123	0,008	0,374	0,001

Tablo 7. Kuşak ve cinsiyet açısından İETÖ ve REST ölçek puanları

		X	Y	p
		İETÖ	Erkek	
	Kadın	74,92±16,76	80,01±13,87	
REST	Erkek	85,69±10,81	89,49±10,10	0,114
	Kadın	87,76±9,59	87,49±9,21	

Tablo 8. Kuşak ve cinsiyet açısından İETÖ ve REST puanı varyans analizi

Bağımlı Değişken	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması
İETÖ	Kuşak	564,865	1	564,865
	Cinsiyet	2068,963	1	2068,963
	Kuşak*Cinsiyet	221,416	1	221,416
	Hata	115181,623	632	182,249
	Toplam	4386541,000	636	
REST	Kuşak	179,047	1	179,047
	Cinsiyet	0,077	1	0,077
	Kuşak*Cinsiyet	238,895	1	238,895
	Hata	60319,591	632	95,442
	Toplam	5021855,000	636	

Tablo 9. Kuşak ve medeni durum açısından İETÖ ve REST ölçek puanları

		X	Y	p
İETÖ	Bekar	76,38±15,08	82,20±13,48	0,272
	Evli	80,86±14,40	81,21±15,31	
REST	Bekar	88,77±9,86	88,70±9,71	0,967
	Evli	85,89±10,49	85,68±9,84	

herhangi bir anlamlı farklılık bulunmamıştır (Tablo 9). REST ölçeği bakımından yapılan karşılaştırma sonucunda yine kuşak-medeni durum etkileşiminin anlamlı olmadığı görülmüştür ($F_{(1, 632)}=0,002$; $p=0,967$; $\eta^2<0,001$). Yani romantizm ve eş seçim tutumu açısından X ve Y kuşaklarındaki evli ve bekarlar her iki kuşakta da benzer tutum sergilemektedir. Kuşak ana etkisi ($F_{(1, 632)}=0,006$; $p=0,936$; $\eta^2<0,001$) ve medeni durum ana etkisi ($F_{(1, 632)}=2,744$; $p=0,098$; $\eta^2=0,004$) bakımından da gruplar arasında herhangi bir anlamlı farklılık bulunmamıştır (Tablo 9).

Kuşak ve boşanan bir yakını olup olma açısından İETÖ puanları incelendiğinde, kuşak-boşanan yakını olma etkileşiminin anlamlı olmadığı görülmüştür ($F_{(1, 632)}=0,085$; $p=0,771$; $\eta^2<0,001$). Yani evlilik tutumu açısından X ve Y kuşaklarındaki boşanan bir yakını olan ve olmayanların tutumu her iki kuşakta da benzer şekildedir. Kuşak ana etkisi ($F_{(1, 632)}=0,370$; $p=0,543$; $\eta^2=0,001$) ve boşanan yakını olma ana etkisi ($F_{(1, 632)}=1,210$; $p=0,272$; $\eta^2=0,002$) bakımından da gruplar arasında herhangi bir anlamlı farklılık bulunmamıştır (Tablo 11). REST ölçeği bakımından yapılan karşılaştırma sonucunda yine

kuşak-boşanan yakını olma etkileşiminin anlamlı olmadığı görülmüştür ($F_{(1, 632)}<0,001$; $p=0,986$; $\eta^2<0,001$). Yani romantizm ve eş seçim tutumu açısından X ve Y kuşaklarındaki boşanan bir yakını olan ve olmayanlar her iki kuşakta da benzer tutum sergilemektedir. Kuşak ana etkisi ($F_{(1, 632)}=1,452$; $p=0,229$; $\eta^2=0,002$) ve boşanan yakını olma ana etkisi ($F_{(1, 632)}=0,152$; $p=0,697$; $\eta^2<0,001$) bakımından da gruplar arasında herhangi bir anlamlı farklılık bulunmamıştır (Tablo 11).

Kuşak ve anne ve baba birlikteliği açısından İETÖ puanları incelendiğinde kuşak-anne ve baba durumu etkileşiminin anlamlı olmadığı görülmüştür ($F_{(3, 628)}=0,908$; $p=0,437$; $\eta^2=0,004$). Kuşak ana etkisi ($F_{(1, 628)}=1,751$; $p=0,186$; $\eta^2=0,003$) ve anne ve baba birliktelik durumu ana etkisi ($F_{(3, 628)}=1,471$; $p=0,221$; $\eta^2=0,007$) bakımından da gruplar arasında herhangi bir anlamlı farklılık bulunmamıştır. REST ölçeği bakımından yapılan karşılaştırma sonucunda yine kuşak-anne ve baba durumu etkileşiminin anlamlı olmadığı görülmüştür ($F_{(3, 628)}=0,513$; $p=0,673$; $\eta^2=0,002$). Kuşak ana etkisi ($F_{(1, 628)}=0,076$; $p=0,783$; $\eta^2<0,001$) ve anne ve baba birliktelik durumu ana etkisi

Tablo 10. Kuşak ve medeni durum açısından İETÖ ve REST puanı varyans analizi

Bağımlı Değişken	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması
İETÖ	Kuşak	288,211	1	288,211
	Medeni Durum	92,269	1	92,269
	Kuşak*Med.Dur	225,747	1	225,747
	Hata	118246,388	632	187,099
	Toplam	4386541,000	636	
REST	Kuşak	0,622	1	0,622
	Medeni Durum	263,168	1	263,168
	Kuşak*Med.Dur	0,161	1	0,161
	Hata	60621,003	632	95,919
	Toplam	5021855,000	636	

Tablo 11. Kuşak ve boşanan yakın açısından İETÖ ve REST ölçek puanları

		X	Y	p
İETÖ	Var	78,30±14,83	79,09±15,52	0,771
	Yok	80,32±14,59	82,56±13,24	
REST	Var	87,00±16,21	89,19±9,60	0,986
	Yok	86,33±9,25	88,46±9,76	

($F_{(3, 628)}=0,825$; $p=0,480$; $\eta^2=0,004$) bakımından da gruplar arasında herhangi bir anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Kuşak ve evlenme şekli açısından İETÖ puanları incelendiğinde kuşak-evlenme şekli etkileşiminin anlamlı olmadığı görülmüştür ($F_{(3, 549)}=0,747$;

$p=0,475$; $\eta^2=0,003$). Kuşak ana etkisi ($F_{(1, 549)}=0,063$; $p=0,802$; $\eta^2<0,001$) ve evlenme şekli ana etkisi ($F_{(3, 549)}=0,601$; $p=0,615$; $\eta^2=0,003$) bakımından da gruplar arasında herhangi bir anlamlı farklılık bulunmamıştır. REST ölçeği bakımından yapılan karşılaştırma

Tablo 12. Kuşak ve boşanan yakın açısından İETÖ ve REST puanı varyans analizi

Bağımlı Değişken	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması
İETÖ	Kuşak	68,903	1	68,903
	Boş. Durumu	225,461	1	225,461
	Kuşak*Boş.Dur	15,844	1	15,844
	Hata	117737,432	632	186,293
	Toplam	4386541,000	636	
REST	Kuşak	139,927	1	139,927
	Boş. Durumu	14,624	1	14,624
	Kuşak*Boş.Dur	0,031	1	0,031
	Hata	60915,875	632	96,386
	Toplam	5021855,000	636	

sonucunda yine kuşak-evlenme şekli etkileşiminin anlamlı olmadığı görülmüştür ($F_{(3, 549)}=0,160$; $p=0,852$; $\eta^2=0,001$). Kuşak ana etkisi ($F_{(1, 549)}=0,052$; $p=0,820$; $\eta^2<0,001$) ve evlenme şekli ana etkisi ($F_{(3, 549)}=1,056$; $p=0,368$; $\eta^2=0,006$) bakımından da gruplar arasında herhangi bir anlamlı farklılık bulunmamıştır.

TARTIŞMA

Evlilik tutumu zaman içinde, çağların değişmesiyle beraber kendini değiştiren, yeni özellikler kazanıp bazı özelliklerini de kaybeden bir sisteme dönüşmüştür (Çetin-Aydın ve Başol, 2014; Jianrui, 2011: 53-65). Bu sistemde X ve Y kuşakları arasında evlilik tutumlarına dair farklılıklar olup olmadığının

incelenmesi amacıyla bu çalışma yapılmıştır.

X ve Y kuşağı, gerek teknolojik gerekse dönemsel özellikler bakımından farklılıklar göstermektedir. Gösterdikleri bu farklılıklar kuşaktaki bireylerin kişilik özelliklerine yansımış, aynı zamanda dünyayı algılayış biçimlerini, hayata karşı bakışlarını ve davranışlarını değiştirmiştir. Jianrui ile Çetin-Aydın ve Başol'un çalışmalarında belirtildiği gibi, X kuşağı bireyleri teknolojik gelişmelere açık, girişimci, yeni işlere başlamakta hevesli, kendiyile ve çevresiyle barışık ve kişilik olarak bağımsızlardır (Çetin-Aydın ve Başol, 2014; Jianrui, 2011: 53-65). Adıgüzel ile Çetin-Aydın ve Başol'un da belirttiği gibi, Y kuşağı ise milenyum kuşağı olarak anılmakta, doğdukları andan itibaren bir teknoloji

dünyasının içinde olan bireylerden oluşmaktadır. Dijital dünyanın içinde doğan bu kuşak her şeyi elde edebileceğine inanan, özgürlüğüne son derece düşkün, teknoloji ile çok fazla içindedir. İletişim ve etkileşimin hayatlarını rahat yaşamaları konusunda oldukça önemli olduğu düşünülmektedir (Çetin-Aydın ve Başol, 2014; Adıgüzel ve diğ., 2014: 165-182).

Bu kuşaklar, toplumu yeniden üretme kurumlarından olan evlilik ve aile kurumu açısından incelendiğinde belirgin farkları olduğu gözlemlenmiştir. Pınar'ın 2008'de yapmış olduğu çalışmada belirttiğine göre, Y kuşağındaki bireyler evlenecekleri kişiyi önce kendilerinin tanımaları, sonrasında aile onayı alınması konusunda hemfikirlerdir. Ayrıca mevcut bir ilişkilerinin olması ve bu ilişkilerde ciddi düşünüyor olmalarına rağmen evlilik için hızlı davranmadıkları, evlilikle ilgili beklentilerinin daha fazla yükseldiği ve romantikliğe daha çok önem verdikleri belirtilmiştir (Pınar, 2008: 49-60).

Tüfekçi'nin 2008 yılında yapmış olduğu çalışmada, genç yetişkinlerin romantizm ile eş tutumları açısından gösterdikleri tutumların kadın ve erkek arasında farklı olduğu görülmektedir. Erkekler kadınlara oranla daha fazla tutkulu aşk göstermekle beraber, erkeklerin genç yaşta romantik duygular içerisine girmeyi kadınlara oranla çok daha fazla oyun gibi düşündükleri ve genç yaşta ciddi ilişki içerisine girmek istemedikleri görülmektedir. Özgeci aşk tutumu olarak nitelendirilen, bireyin kendinden çok karşındaki bireyi düşündüğü, onun istek ve arzularını kendisinininkinden daha üstün tuttuğu ilişki biçimi açısından ise Tüfekçi'nin yapmış olduğu çalışmada kadınların

erkeklerden daha çok özgeci aşk tutumu içerisinde buldukları belirtilmektedir. Özgeci aşk tutumu gösteren bireyler, karşındaki bireye daha fazla anlam yüklemekte ve daha fazla beklenti içerisine girmektedirler. Bunun bir sonucu olarak kadınların erkeklere göre daha fazla romantik duygulara sahip olması ve karşındaki bireyden daha fazla romantizm beklemesi söz konusu olmaktadır (Tüfekçi, 2008). Kadınların bu tarz düşünce yapısına sahip olmaları ve artık ilişkilerden romantik doyumlar sağlama amaçları gütmeleri, zaman içerisinde yaşamış oldukları düşünce değişimleriyle ilişkili bir sonuç olarak ortaya çıkmaktadır.

Değişen bu evlilik tutumu açısından, X ve Y kuşakları arasında belirgin farkların olup olmadığının araştırılması için yapılan bu çalışmada, Düzce Üniversitesinde bulunan 521 öğrenci, 62 akademik ve 53 idari personel olmak üzere toplam 636 kişi üzerinde çalışılmış ve evliliğe ve aileye karşı olan algı ve tutumlardaki değişimler incelenmiştir.

Kuşakların evliliğe karşı tutumları incelendiğinde, iki kuşak arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır. İETÖ ve REST ölçeklerinden alınan toplam puanlar açısından bir farklılık görülmezken, REST ölçeğinin iki alt boyutunda anlamlı bir farklılık vardır. Bu durum, tam güven ve tek doğru alt boyutlarında ortaya çıkmaktadır. Bu alt boyutlarda Y kuşağı X kuşağına göre daha yüksek puan almış olup, bu durum Y kuşağının X kuşağına göre daha romantik tutumlara sahip olduğunu göstermektedir. Bu farklılığın temel sebebi olarak, X kuşağında bulunan bireylerin çoğunluğunun evli oldukları görülmekte ve dolayısıyla evlilik sonrası romantik düşüncelerin yerini

daha gerçekçi düşüncelere bıraktığı gözlemlenmektedir.

Cinsiyetlere göre evlilik tutumları incelendiğinde, araştırma bulguları İEÖT puanlarına göre erkeklerin evliliğe yatkınlıklarının kadınların evliliğe yatkınlıklarından daha yüksek olduğunu göstermektedir. Buradan, değişen evlilik tutumlarının kadın üzerinden ve yine kadının fikir hayatını ve yaşam tarzını değiştirmeye yönelik tutumlar olduğu söylenebilir. Özellikle ataerkil bir toplumda olduğumuz göz önünde bulundurulursa, erkeklerin evliliğe karşı tutumları daha olumlu bakması beklenen bir sonuçtur. Gazioğlu'nun ve Ersoy'un çalışmalarında da ortaya koyduğu gibi, kadının yerinin toplumda değişmesiyle beraber kadının özgür düşünce ortamında bulunması ile erkeğe ve evliliğe bakış açıları değişmiştir (Gazioğlu, 2014: 95-108; Ersoy, 2009: 209-230). REST puanlarına bakıldığında ise, toplam puan bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemekle birlikte, alt boyut puanlarının çoğunda kadınlar ve erkekler arasında anlamlı farklılıkların olmasından ve p değerinden dolayı bu durum detaylı bir şekilde incelenmiştir. Toplam puan açısından bakıldığında, erkeklerin az da olsa kadınlara göre daha yüksek puan aldığı görülmüştür. Alt boyutlar incelendiğinde; erkeklerin, beraber yaşama ve aşk yeterli alt boyutlarından yüksek puan aldıkları görülmüştür. Beraber yaşama alt boyutundan erkeklerin yüksek, kadınlarınsa düşük puan alınmalarının sebebi, Kalav'ın da çalışmasında bahsettiği gibi toplumdaki ilişkilerde namus kavramının kadınla özdeşleştirilmesi olabilir (Kalav, 2012: 151-163). Çaba göstermeme, yalnız tek ve doğru, idealleştirme alt boyutlarından kadınların

daha yüksek puan alması, kadınların daha romantik algı ve tutumlara sahip olduğunu göstermektedir. Zıt kutuplar ve tam güven boyutunda benzer puanlar aldıkları görülmüştür. Cinsiyet ve kuşak etkileşimi açısından incelendiğinde, bu etkileşimin istatistiksel olarak önemli olmadığı ve cinsiyet esas etkisi açısından kadınlar ve erkekler arasında ortaya çıkan durumun farklı kuşaklarda da olsa benzer şekilde olduğu görülmektedir. Yani, kadının ve erkeğin farklı kuşaklarda olması, evlilik üzerinde anlamlı farklılığa neden olmamaktadır. Kadın ve erkek arasındaki farklılık temel olarak cinsiyetten kaynaklanmaktadır.

Medeni duruma göre incelendiğinde, İETÖ puanı açısından anlamlı ilişki bulunamamıştır. Yani bireylerin evlilik tutumuna dair düşünceleri, evli ya da bekar olmalarına bağlı olarak değişmektedir. Bu çalışmanın örnekleminde boşanmış birey olmaması nedeniyle, evliliğinden memnun olmayanlar ya da evliliğinde sorun yaşayanların düşüncesi incelenemediği için, medeni durumun evlilik tutumuna etkisi açısından anlamlı bir farklılık ortaya çıkmaması örnekleme evlilik tutumu değişen bireylerin yer almıyor olmasından kaynaklanmaktadır. Fakat REST ölçeği açısından incelendiğinde, bekarlar evlilerden daha yüksek puan almışlardır. Bekarların yüksek puan almasında, hem daha önce evlilik deneyimi yaşamamış olmaları hem de bekarların büyük bir çoğunluğunun Y kuşağında olduğu düşünüldüğünde, romantik beklentileri yüksek olan bir kuşak olmaları etken olmaktadır. Medeni durumun alt boyutlara etkisine bakıldığında ise sadece tam güven boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bekarlar evlilere göre tam güvene daha çok önem

vermiş, evleneceği eşe tam güvene sahip olmak istemiştir. Buradan da zaman içerisinde kadınlara yönelik olarak değişen çalışma anlayışı, ekonomik bağımsızlık ve söz sahibi olma gibi etkenlerin de katkısıyla Y kuşağında, zorunlu olarak bastırılan tercih şansının daha fazla ortaya çıktığı ve genel olarak tercihler açısından romantizm ön plana çıkarken güvenin de önemli bir yeri olduğu görülmektedir. Kuşak ve medeni durum etkileşimi açısından incelendiğinde, etkileşimin anlamlı olmadığı ve medeni durum esas etkisi açısından ortaya çıkan durumun farklı kuşaklarda benzer şekilde olduğu görülmektedir. Yani, kuşak ayrımı olmasızın medeni durumun etkisi genel olarak aynı şekilde ortaya çıkmaktadır.

Bir yakınının boşanma yaşaması durumunda, kişinin evlilik ve romantizm tutumunun nasıl etkilendiği incelendiğinde, yakınlarında boşanma olanlar ve olmayanlar arasında İETÖ puanı bakımından bir farklılık olduğu görülmüştür. Ailesinde boşanmış yakını olan bireyler, boşanmış yakını olmayan bireylere göre daha düşük puan almışlardır. Köroğlu ve Yıldız'ın da çalışmalarında ortaya koydukları gibi, evlilik tutumlarında, bu tutumların aileden izler taşınması kaçınılmazdır (Köroğlu, 2013). Modernite ile birlikte bireylerin öznelliğini ön plana çıkardıkları, önemli olanın kendisi olduğu ve kendisine karşı yapılan her türlü olumsuz girişimin yanlış olduğuna dair düşünceler gelişmiş ve bu da ailelerde boşanmanın artmasına sebep olmuştur. Artan boşanmalarda bir sonraki kuşağın evlilik tutumlarını etkilemiştir. Ailede evlilik konusunda yaşanan olumsuz bir durum, bireyin gelecekteki davranışlarına ve düşüncelerine etki etmektedir. Ailede boşanmış bir bireyin olması, evliliğe olan güveni sarsmakta

ve evliliğe karşı ön yargıya sebep olmaktadır. Buna paralel olarak da evlilik konusunda bireylerin daha olumsuz düşünmesine sebep olmaktadır. REST ölçeğine bakıldığında, herhangi bir anlamlı farklılık bulunmamıştır. Yalnızca çaba göstermeme alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Ailesinde boşanmış yakını olan bireyler çaba göstermeme alt boyutundan daha yüksek puan almışlardır. Yine, kuşak ve boşanan bir yakını olup olmama açısından İETÖ puanları incelendiğinde, kuşak-boşanan yakını olma etkileşiminin anlamlı olmadığı görülmüştür. Yani evlilik tutumu açısından X ve Y kuşaklarındaki boşanan bir yakını olan ve olmayanların tutumu her iki kuşakta da benzer şekilde ortaya çıkmaktadır.

Anne babanın birliktelik durumuna göre incelendiğinde ise REST ve İETÖ puanları bakımından anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamaktadır. Anne veya babanın ya da her ikisinin de ailede bulunmaması, aile üyelerinden birinin vefat etmiş olması durumunu da içerdiği için anne babanın birliktelik durumuna göre anlamlı bir farklılık çıkmaması, ebeveynin vefatı durumunun evliliğe karşı olumsuz bir bakış açısına sebep olmadığını göstermektedir. Kuşak farklılığının bu durumu etkileyip etkilemediğini görmek için kuşak-anne baba birliktelik durumu etkileşimi incelendiğinde, etkileşim etkisinin istatistiksel olarak önemli olmadığı ve her iki kuşakta da anne baba birlikteliğinin evlilik ve romantizm tutumlarına etkisinin benzer olduğu görülmüştür.

Bireylerin nasıl evlenmek istedikleri, yani eşlerini nasıl seçecekleri konusunun da gerek evlilik tutumu gerekse romantizm açısından bir farklılığa sebep olmadığı görülmüştür. Evlenme şekli

açısından kuşak etkisini değerlendirmek için İETÖ puanları incelendiğinde, yine kuşak-evlenme şekli etkileşiminin anlamlı olmadığı görülmüştür. REST ölçeği bakımından yapılan karşılaştırma sonucunda yine kuşak-evlenme şekli etkileşiminin anlamlı olmadığı ve evlenme şekli esas etkisinin kuşaklar arasında herhangi bir değişim göstermediği görülmüştür.

En uygun evlilik yaşı ile evlilik ve romantizm tutumları arasındaki doğrusal ilişki incelendiğinde, evlilik yaşının artmasıyla zayıf da olsa pozitif bir ilişki söz konusudur. Evlilik yaşının artmasıyla, evliliğe olan yatkınlık azalmaktadır. Evliliğe olumlu bakan bir birey, evliliğin daha erken yaşlarda gerçekleşmesinde herhangi bir sıkıntı görmemektedir. Evlilik tutumu açısından daha düşük puan alanlar ise zaten evliliğe karşı çok istek duymadıklarından bunu daha ilerde gerçekleştirmeyi arzu etmektedirler. Buna göre bireylerin önerdiği en uygun evlilik yaşı yükseldikçe kişilerin evliliğe yönelik tutumu olumsuzla doğru giderken, romantizm tutumu evlilik yaşına paralel olarak yükselmektedir.

SONUÇ

Teknolojik gelişmeler ve neden olduğu toplumsal değişimlerin, kişilerin davranış ve tutumlarını değiştirdiği bilinmektedir. Bu araştırmada X ve Y kuşağı arasında evlilik tutumları açısından bir farklılık olup olmadığını incelemiştir. İki kuşak arasında İETÖ ve REST ölçekleri bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır. İki kuşak arasında genel olarak bir tutum farklılığının olmadığı görülmüştür.

Cinsiyet açısından incelendiğinde ise toplumda kadınların yerinin değişmesi

ve ataerkil bir yapıdan sıyrılma aşamasında olmaları, evlilik tutumlarına ve evlilik yatkınlıklarına da yansımış ve kadınların erkeklerden daha düşük puan aldığı görülmüştür. Erkekler ise daha geleneksel bir evlilik tutumu içerisinde olduklarından dolayı, evliliğe bakış açılarındaki puan anlamında farklılık görülmemiştir. Yaşanan bu gelişmelere paralel olarak gelecekte kadınların evliliğe bakış açıları, evliliğe karşı daha olumsuz olacağı tahmin edilebilir. Evliliğe olumsuz bakış aile yapısının bozulmasına sebep olmakta ve evliliğe atfedilen yüksek romantik düşünceler ise evlilikten beklentileri arttırmakta, bu durum da evlilik doyumunu düşürmektedir. Düşen evlilik doyumları, değişen evlilik tutumuyla boşanmaları arttırmaktadır. Boşanmalar ise toplumda ekonomik sorunlara, geleceğin belirsizleşmesine, bireylerde psikolojik ve sosyolojik sorunlara neden olmaktadır.

Boşanma ile toplumsal yapı bir çözülmeye girmekte, psikolojik, sosyal sorunlar ortaya çıkmaktadır. Birey çevresi ile bir çatışmaya girip, yaşam doyumunda düşüş meydana gelmektedir. Bireylerdeki bu düşüş çocuklara aktarılmakta, toplumda kapatılmayacak yaraların meydana gelmesine sebep olmaktadır.

Sonuç olarak, bu çalışmada iki kuşak arasında hızla değişen evlilik tutumlarından, boşanan bireylerden gelecekteki bireylere aktarılan tutumların varlığının evliliğe olan etkisinden bahsedilmiştir. Toplumun bu yönlü değişmesinin zararlarından dolayı, aile danışmanlık hizmetlerinin artırılması, evliliklerin öncesinde ve devamında bireylere danışmanlık hizmetlerinin verilmesi sağlanmalıdır. Bu değişimin oluşturduğu dezavantajlar

önlenmelidir. Aynı zamanda bu konuda yeterince çalışma yapılmamış olması, kuşaklar arasındaki farklılıkların göz ardı edilmesine ve bunun ortaya çıkarılabileceği dezavantajların görmezden gelinmesine sebebiyet vermiştir. Çalışma sonucunda, iki kuşak arasında belirgin bir farklılık olmama nedeninin, özellikle örnekleme oluşturan her iki grubunda yükseköğrenime sahip bireyler olmasından kaynaklanan geleneksel düşüncelerin ortaya çıkmasının engellenmiş olmasından kaynaklandığı görülmüştür. Bu kuşaklar arasında bir farklılık olup olmadığının daha detaylı şekilde incelenebilmesi için eğitim düzeyi değişen bireylerin de dikkate alındığı bir çalışma yapılması bu etkenin de dikkate alınmasını sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, O., Batur, H. Z., Ekşili, N. (2014). *Kuşakların Değişen Yüzü ve Y Kuşağı ile Ortaya Çıkan Yeni Çalışma Tarzı: Mobil Yakalılar*. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(19), 165-182.

Alwin, D. F. (2002). *Generations X, Y and Z: Are They Changing America?* American Sociological Association's Contexts, 1(4), 42-51.

Atak, H. ve Taştan, N. (2012). *Romantik İlişkiler ve Aşk*. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 4(4), 520-546.

Aydın, O.ve Baran, G. (2010). *Toplumsal Değişme Sürecinde Evlenme ve Boşanma*. Toplum ve Sosyal Hizmet, 21(2), 117-126.

Bağlı, M. ve Sever, A. (2005). *Tabulaştırılan/Tabulaşan Kurumun (Ailenin) Kurbanlıklar Edinme Pratiği*. Aile ve Toplum, Eğitim, Kültür ve Araştırma Dergisi, 2(8), 9-21.

Bayer A. (2013). *Değişen Toplumsal Yapıda Aile*. Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 4(8), 101-129.

Bayoğlu, F. ve Atli, A. (2014). *İnönü Evlilik Tutum Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Analizleri*. Ege Eğitim Dergisi, 15(2), 397-416.

Behrstock-Sherratt, E. and Coggshal, J. G. (2010). *Realizing the Promise of Generation Y*. Education Leadership, 67(8), 28-34.

Budak, G. (1990). *Endüstrileşme Süreci İçinde Ailenin Yeri ve Önemi*. 1.Aile Şurası. Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları.

Butzer, B. and Kuiper, N. A. (2008). *Humor Use in Romantic Relationships: The Effects of Relationship Satisfaction and Pleasant versus Conflict Situations*. The Journal of Psychology, 142(3), 245-260.

Cihan-Güngör, H., Yılmaz, M., Balcı-Çelik, S. (2011). *Romantizm ve Eş Seçimi Tutum Ölçeğinin Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması*. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 4(36), 180-188.

Crumpacker, M. and Crumpacker, J. M. (2007). *Succession Planning and Generational Stereotypes: Should HR Consider Age-Based Values and Attitudes a Relevant Factor or a Passing Fad?* Public Personnel Management, 36(4), 349-369.

Çetin-Aydın, G. ve Başol, O. (2014). *X ve Y Kuşağı: Çalışmanın Anlamında Bir Değişme Var mı?* Electronic Journal of Vocational Colleges, 4(4), 1-15.

Demir M. (2008). *Sweetheart, You Really Make Me Happy: Romantic Relationship Quality and Personality as Predictors of Happiness Among Emerging Adults*. Journal of Happiness Studies, 9(2), 257-277.

Ersoy, E. (2009). *Cinsiyet Kültürü İçerisinde Kadın ve Erkek Kimliği (Malatya Örneği)*. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19(2), 209-230.

Feiring, C. (1996). *Concepts of Romance in 15-Year-Old Adolescents*. Journal of Research on Adolescence, 6(2), 181-200.

- Gazioğlu, E. (2014). *Doğu Karadeniz Bölgesinin Toplumsal Cinsiyet Rejimi ve Kadınların Toplumsal Konumları. Karadeniz Araştırmaları*, Kış 2014(40), 95-108.
- Geçtan, E. (1984). *Çağdaş Yaşam ve Normal Dışı Davranışlar*(3. baskı). Ankara: Maya Yayıncılık.
- Gonzaga, G. C., Turner, R. A., Keltner, D., Campos, B., Altemus, M. (2006). *Romantic Love and Sexual Desire in Close Relationships. Emotion*, 6(2), 163-179.
- Gökçe, B. (1991). *Aile ve Aile Tipleri Üzerine Bir İnceleme. B. Dikeçligil, A. Çiğdem (Ed.), Aile Yazıları I, Temel Kavramlar Yapı ve Tarihi Süreç. Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları.*
- Güleç, G. (2012). *Aile ve Evlilik. Ç. Yenilmez (Ed.), Aile Yapısı ve İlişkileri (s. 62-79). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.*
- Günay G. ve Bener Ö. (2013). *Gençlerin Evlilik ve Aile Yaşamına İlişkin Tutumları. Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 1-16.
- Haeberle, K., Herzberg, J., Hobby, T. (2009). *Leading the Multigenerational Work Force. Healthcare Executive*, 24(5), 66-67.
- Jianrui, J. A. (2011). *The Y Factor: Managing the New Generation of Soldiers. Pointer, Journal of The Singapore Armed Forces*, 39(4), 53-65.
- Kalav, A. (2012). *Namus ve Toplumsal Cinsiyet. Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi*, 2(2), 151-163.
- Keleş, H. N. (2011). *Y Kuşağı Çalışanlarının Motivasyon Profillerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 129-139.
- Kılıçaslan, A. (2004). *Ebeveynliğe Geçiş. H. Yavuzer (Ed.), Evlilik Okulu (s. 108). İstanbul: Remzi Kitabevi.*
- Koroğlu, T. (2013). *Üniversite Gençliğinin Evlilik, Aile ve Boşanma Konusundaki Düşünce ve Görüşleri Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma: Karabük Üniversitesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Karabük Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karabük, Türkiye.*
- Kyles, D. (2005). *Managing Your Multigenerational Workforce. Strategic Finance*, 87(6), 53-56.
- Miller, R. K. and Washington K. (2011). *Consumer Behavior 2011. Georgia, USA:Richard K. Miller & Associates.*
- Ozankaya, Ö. (1986). *Toplumbilim (6. baskı). İstanbul: Tekin Yayınevi.*
- Özgüven, İ. E. (2009). *Evlilik ve Aile Terapisi (2. baskı). Ankara: PDREM Yayınları.*
- Pınar, G. (2008). *Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin Evliliğe Bakış Açısı. Aile ve Toplum, Eğitim, Kültür ve Araştırma Dergisi*, 4(14), 49-60.
- Rothrauff, T. C. (2005). *Beliefs About Intergenerational Assistance Following Divorce and Remarriage: Does Race and Ethnicity Matter?. Thesis of MSc, University of Missouri, Missouri, Columbia.*
- Salahuddin, M. M. (2010). *Generational Differences Impact on Leadership Style and Organizational Success. Journal of Diversity Management*, 5(2), 1-6.
- Seçkin-Büyük, S. (2005). *Biz Kuşağı Geliyor. Capital Aylık İş ve Ekonomi Dergisi*, 13(10), 110-112.
- Sprecher, S., Cate, R., Levin, L. (1998). *Parental Divorce and Young Adults Beliefs About Love. Journal of Divorce & Remarriage*, 28(3-4), 107-120.
- Strong, B., DeVault, C., Cohen, T. F. (2011). *The Marriage and Family Experience: Intimate Relationships In a Changing Society (11th ed.). Canada: Cengage Learning.*
- Süleymanov, A. (2009). *Çağdaş Türk Toplumlarında Aile ve Evlilik İlişkileri. Aile ve Toplum, Eğitim, Kültür ve Araştırma Dergisi*, 5(17), 7-17.

Şentürk, Ü. (2008). *Aile Kurumuna Yönelik Güncel Riskler. Aile ve Toplum, Eğitim, Kültür ve Araştırma Dergisi*, 4(14), 7-31.

Tüfekçi, S. (2008). *Romantik İlişkilerde Genç Yetişkinlerin Aşka İlişkin Tutumları ve Kişilik Özellikleri: Transaksiyonel Analiz Ego Durumları Açısından Bir Değerlendirme. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.*

TÜİK. (2015). *Evlenme ve Boşanma İstatistikleri. Türkiye İstatistik Kurumu, Haber Bülteni, Sayı: 21515, 02 Mart 2016.*

Yaşar-Ekici, F. (2014). *Türk Aile Yapısının Değişim ve Dönüşümü ve Bu Değişim ve Dönüşüme Etki Eden Unsurların Değerlendirilmesi. International Journal of Social Science*, 2014(30), 209-224.

Zimmer-Gembeck, M. J. (2002). *The Development of Romantic Relationships and Adaptations in the System of Peer Relationships. Journal of Adolescent Health*, 31(6), 216-225.